

РЕЦЕНЗИЯ

За получаване на научното звание „ДОЦЕНТ” по „Хореографска композиция” и „Хореографска режисура” професионална направление 8.3 „Музикално и танцово изкуство”, специалност „Хореографска композиция” за нуждите на катедра „Хореография”, факултет „Музикален фолклор и хореография” при АМТИИ - Пловдив, обявен в брой 36 на „Държавен вестник” от 27.04.2018 г., с единствен кандидат в конкурса - доктор Рослана Иванова Моравенова, редовен преподавател в АМТИИ - Пловдив, от където е обявен конкурсът.

Рецензент - проф. Петър Луканов Вълчев.

Кандидатът Рослана Иванова Моравенова е родена на 10.07.1971 година в гр. Пловдив. Завършва средното си образование през 1989 година. В периода 1983 - 1987 година е състезател в националния отбор по художествена гимнастика на Република България; 1989 -1991 г. е щатен изпълнител във Фолклорен ансамбъл „Тракия”, а през 1993 година е солистка на първия частен музикален театър Пловдив.

През 1994 година завършва висше образование в АМТИИ - Пловдив със специалност „хореограф-режисьор”.

Преподавателската ѝ дейност започва през 1994 година в АМТИИ - Пловдив, като хонорован, а после и като щатен преподавател по дисциплините „Хореографска композиция” и „Хореографска режисура”.

Професионалният ѝ опит като хореограф-режисьор започва през учебната 1994-1995 г., когато участва на юбилеен концерт на катедра „Хореография” при АМТИИ със собствено едноактно танцово произведение „Стената”. През 1995 година Фолклорен танцов ансамбъл към Синдикален дом на културата „Стефан Кираджиев” представя на

турне в Монпелие - Франция концертна програма със заглавие „Носталгия” с автор - Рослана Моравенова.

През следващите години тя е и хореограф-режисьор на Академичен народен хор на АМТИИ - Пловдив, с художествен ръководител проф. Василка Спасова. Участиа в редица мероприятия, като: Консултант-хореограф на националния отбор по художествена гимнастика; участва в организацията на големи спортно-културни форуми, като Световна купа по художествена гимнастика, международен турнир „Златен обръч” и още много подобни мероприятия.

По отношение на научната дейност на Моравенова, по-важни публикации са:

„Интерпретирането на българския танцов Фолклор в балетния спектакъл” - сборник на АМТИИ „Пролетни научни четения 2013 г” - стр.136.

„Силата на въздействието и формата на българския народен танц” - Годишник на АМТИИ за 2013 г., стр.142.

„Управленски подходи при обработката на българския народен танц” - Международна научно-практическа конференция посветена на 50 годишнината на АМТИИ - Пловдив - Сборник доклади 2013 г. стр.190.

„Управленски специфики при създаването на хореографски произведения” - Международна научно-техническа конференция „Мениджмънт и маркетинг в изкуството” - 2015 г. сборник доклади - стр. 178.

„Сценичното танцово изкуство - традиции и съвременност” - Национален работен семинар „Титаните на българския фолклор” - 2018 г

„Фолклорната митология - извор на теми и идеи за сценични музикално-танцови произведения” - Пролетни научни четения - АМТИИ - Пловдив - 2018 г.

През 2015 г. Рослана Моравенова придобива научно-образователна степен „ДОКТОР”.

Танцовото изкуство в неговата най-съвършена форма - балетния спектакъл, се е развивало в продължение на векове. За първи придворен балетен спектакъл се счита „Комедийният балет на Кралицата” („Le ballet comique de Reine”), известен под името „Цирцея”. Той включвал в себе си музика, слово и танц, обединени в единно действие. Под патронажа на Катерина Медичи балетът бил представен на 15.10.1581 година. Балетмайстор е италианския цигулар Балтазарини Белджойозо, преименуван във Франция на Бартазар Божойо.

Освен многовековното развитие, за балета съществува и богата литература, проследяваща всяка фаза от това развитие. Фолклорния танц е много по-древно изкуство, но като форма на създаване на тематични или сюжетни форми на фолклорна основа има твърде кратък срок. По успешни опити в това отношение се правят около средата на XX век - срок твърде кратък за приближаване до достиженията в балетното изкуство.

Дисертационният труд на Рослана Моравенова „Драматургични похвати за създаване на фолклорно танцово произведение” притежава научна стойност преди всичко затова, че тя успешно се опитва да определи етапите през които преминава създаването на всяко хореографско произведение, независимо дали то е дивертисмент, тематично или сюжетно. В него се формират закономерности не само по отношение на композиционното майсторство, но и по отношение на режисурата както на по-малките танцови фирми, така и (което е по-важно) на едноактни и многоактни фолклорни танцови произведения. Теоретичните си изводи Моравенова успява да приложи на практика чрез постановъчните работи на своите студенти.

Особено внимание в труда се отделя на драматургията на танцовото произведение.. Моравенова отбелязва, че тя е най-силна и въздействаща,

когато е създадена на основата на качествено литературно произведение, което от своя страна дава основание да бъде създадена силна музикална драматургия, която лежи в основата на танцовата драматургия. Това дава възможност литература, музика и танц да бъдат неразривно свързани.

Както литература, музика и танц се обединяват в едно единно цяло, такава връзка съществува и между композиция и режисура. Моравенова отделя сериозно внимание и на целия творчески процес при раждането на драматургично танцово произведение. Започвайки от възникването на замисъла, преминавайки през всички етапи на развитие, работата с изпълнителите, създаване на ярки действени образи - всеки със свой специфичен характер, свързването на всички детайли в едно, сценичното и костюмно оформление - до представянето на произведението в завършен вид пред зрителите. Авторката не пропуска задълбочено да се спре на връзката между съдържание и форма, както и пълноценното разкриване на идеята на танцовото произведение. Говори и за необходимостта авторът да разкрие своите философски възгледи без да ги натрапва на зрителите.

Обръща внимание и на това, че при създаването на ново фолклорно танцово произведение хореографът е длъжен да потърси и създаде такъв танцов език на своите герои, с който най-пълноценно, ясно и точно да разкрие техните образи. Да разкрие основната мисъл и идеята на произведението. Език, който без да губи връзка с корените си, да бъде мост към днешния ден.

За да бъде трудът на Моравенова пълноценен и с научен принос в теорията на българската народна хореография, в него тя разглежда и връзката на хореографската драматургия на песенния фолклор, който често се явява като основа за създаването на ново хореографско произведение, за което дава и конкретни примери.

Фолклорната митология също намира място в този научен труд, разглеждана като източник на теми и идеи за създаване на сценични

музикално-танцови произведения. Моравенова подчертава, че целта на такива произведения не е само преразказ на даден мит или легенда, а хореографа трябва да потърси и намери вътре в него свой философско-житейски поглед, който донякъде да му даде връзка със съвременето, или с други думи - поглед на събитията от разстоянието на времето.

В този раздел Моравенова анализира произведения на български хореографи, отбелязвайки както техния принос в развитието на българската народна хореография, така и непълноти, видени от днешна гледна точка.

Народните вярвания, обреди и обичаи също са обект на пресъздаването им в музикално-танцови произведения, но, подчертавам, не преразказ на същите, а като основа и повод за създаване на силни в драматургично отношение танцови произведения.

Ако трябва да говорим за преносния характер на труда на Рослана Моравенова, отново ще повторя, че като цяло той има голям принос в теорията на българската народна хореография - полезен не само за студентите по хореография, но за всички занимаващи се със създаването на танцови произведения на фолклорна основа.

Научно разглежда и анализира вътрешната структура на съдържания строеж на фолклорното хореографско произведение.

Изясняват се принципите на извеждането на драматургичната линия на фолклорните танцови произведения, както и взаимовлиянието на източниците на творческите идеи за създаване на фолклорно танцово произведение.

Анализирайки различни танцови произведения, авторката, прави изводи, които изясняват важни проблеми за бъдещите (пък и настоящи) хореографи при създаването на фолклорни хореографски произведения.

В личностен план Рослана Моравенова се отличава с изключително трудолюбие, целенасоченост, отговорност и култура на поведение.

Написаното по горе ми дава основание да дам висока оценка на дейността на д-р Рослана Моравенова за цялостната ѝ научна и преподавателска дейност.

Убедено препоръчвам на почитаемите членове на специализираното жури да удостоят доктор Рослана Иванова Моравенова с научното звание „ДОЦЕНТ”, което тя е заслужила със своя труд и постижения в подготовката на специалисти в областта на българската народна хореография!

София,

04.09.2018 г.

Рецензент:

Проф. Петър Луканов